

Liria e shprehjes nën Planin e Rritjes së BE-së – Shqipëria duhet t’i kthejë angazhimet në veprim¹

Më 16 tetor 2025, Komisioni Evropian [njoftoi](#) kështu e parë prej 99.3 milionë eurosh për Shqipërinë në kuadër të [Planit të Rritjes për Ballkanin Perëndimor](#). Vlerësimi i Komisionit, i përfshirë në dokumentin [Vlerësimi i Kushteve për Pagesë - Shqipëria](#), konkludon se vendi ka përmbushur parakushtet e përgjithshme për stabilitetin makroekonomik dhe menaxhimin fiskal, por kapitulli mbi të drejtat themelore, veçanërisht lirinë e medias dhe të shprehjes, mbetet ndër fushat më të dobëta të reformës.

Sipas seksionit 5.6.1 “Përmirësimi i lirisë së shprehjes, në përputhje me standardet evropiane”, Komisioni vlerësoi tre masa reforme – dhe vetëm një prej tyre u arrit plotësisht. Dy elementet kryesore, që lidhen me sigurinë e gazetarëve dhe transparencën e pronësisë së medias, nuk u përmbushën. Ky disbalancë thekson hendekun e vazhdueshëm mes përputhjes ligjore formale dhe zbatimit praktik.

Komisioni vuri në dukje se Shqipëria ka miratuar [Protokollin e Policisë së Shtetit për Sigurinë e Gazetarëve](#) (maj 2025) dhe [Qarkoren e Prokurorisë për Hetimin e Sulmeve ndaj Gazetarëve](#) (tetor 2024). [Angazhimi i vazhdueshëm i SciDEV me institucionet ligjzbatuese](#) për sigurinë e gazetarëve tregon se progresi është i mundur kur institucionet veprojnë në mënyrë transparente dhe në bashkëpunim me median dhe shoqërinë civile. Megjithatë, këto masa u vlerësuan si formale dhe jo funksionale. Sipas Komisionit Evropian, autoritetet dështuan të sigurojnë prova për trajnime sistematike të policisë dhe prokurorëve, mbledhje të rregullt të të dhënave apo koordinim efektiv mes institucioneve. Nuk janë caktuar pika fokale në gjykata dhe nuk ka dëshmi se prokuroritë kanë zbatuar udhëzimet e reja për të garantuar përgjegjshmëri për sulmet ndaj gazetarëve. Për pasojë, progresi ligjor nuk është shoqëruar me kapacitet institucional real, dhe masa është vlerësuar si “e papërmbushur”, me një afat të ri deri në qershor 2026.

Siç ka theksuar vazhdimisht [SciDEV](#) dhe [Rrjeti SafeJournalists](#), angazhimet për sigurinë e gazetarëve duhet të institucionalizohen, jo të mbeten masa të rastësishme. Shqipëria duhet të forcojë kapacitetet e organeve ligjzbatuese dhe të drejtësisë dhe të krijojë një [mekanizëm të shpejtë reagimi](#), të koordinuar mes prokurorisë, policisë, Ministrisë së Drejtësisë, Avokatit të Popullit, shoqatave të medias, shoqërisë civile dhe institucioneve të tjera përkatëse. Vetëm përmes reagimeve të shpejta dhe të qëndrueshme mund të kthehen masat deklarative në mbrojtje efektive të gazetarëve.

Në anën tjetër, masa e vetme e vlerësuar si e përmbushur nga Komisioni Evropian sa i takon lirisë së shprehjes në Agjendën Kombëtare të Reformave lidhet me vlerësimin e ndikimit dhe analizën ligjore për përafrimin me Aktin e Shërbimeve Digjitale (DSA). Edhe pse dokumenti u vlerësua si teknikisht i fortë, ai nuk është bërë publik dhe nuk ka pasur përfshirje të gjerë të palëve të interesuara. Ndërkohë, AMA po zhvillon punë paralele mbi të njëjtat çështje, duke krijuar pasiguri për rolet institucionale.

¹ Përkthimi i dokumentit origjinal nga gjuha angleze në shqip është bërë me ndihmën e Inteligjencës Artificiale. Mund të përmbajë pasaktësi ose mospërputhje të pavullnetshme.

Qeveria duhet të publikojë analizën PIA/LGA, të qartësojë procesin e konsultimit publik, dhe të sigurojë përfshirjen e medias, profesionistëve dhe shoqërisë civile në këtë proces.

Siç theksohet edhe në analizën e [SCiDEV për përafrimin me DSA](#), përafrimi me standardet e BE-së duhet të shërbejë për të forcuar transparencën, llogaridhënien dhe mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve online, jo për të riprodhuar boshllëqet ekzistuese të qeverisjes. Duke u mbështetur në punën më të gjerë të SCiDEV në fushën e qeverisjes digjitale dhe politikave të inteligjencës artificiale, zbatimi i Aktit të Shërbimeve Digjitale (DSA) duhet të shihet si një mundësi për të forcuar transparencën dhe llogaridhënien e platformave online, për të rritur mbrojtjen e përdoruesve, dhe për të përafruar qasjet kombëtare me standardet demokratike evropiane. Pa një rrugë të qartë dhe gjithëpërfshirëse, rregullimi digjital rrezikon të riprodhojë dobësitë ekzistuese të qeverisjes, në vend që t'i adresojë ato.

Hapi i reformës për transparencën e pronësisë së medias, një nga prioritetet afatgjata të BE-së për garantimin e pluralizmit, u vlerësua sërish si “i papërbushur”. Edhe pse [Vendimi nr. 40 \(26 prill 2024\)](#) vendosi detyrime të reja për deklarimin e pronësisë nga transmetuesit audiovizivë dhe kërkoi që AMA të publikojë të dhënat dy herë në vit, masa — sipas vlerësimit të Komisionit Evropian — nuk arriti të sigurojë transparencë të plotë të pronësisë përfituesve realë, deklarim ndërsektorial apo prova për zbatim të rregullt. Komisioni konkludoi se rregullorja përmirësoi [dukshmërinë](#), por jo transparencën reale, duke i dhënë Shqipërisë një afat deri në dhjetor 2026 për përbushjen e plotë.

[Monitorimi i fundit i SCiDEV](#), i publikuar në bashkëpunim me BIRN Albania, ka treguar kompleksitetin në rritje të mbikëqyrjes së medias në epokën digjitale. Vlerësimi i Komisionit se rregullat e transparencës mbeten të paplota përforcon gjetjet e SCiDEV, të cilat theksojnë nevojën për standarde të qarta, deklarim proaktiv të pronësisë, konfliktit të interesave dhe financave, si dhe për pavarësi më të fortë të institucioneve rregullatore.

Gjetjet e Komisionit Evropian tregojnë një tendencë të përputhjes formale pa transformim thelbësor në zbatimin e masave për lirinë e shprehjes të parashikuara në Agjendën Kombëtare të Reformave të Planit të Rritjes. Shqipëria vazhdon të miratojë ligje dhe protokolle, por zbatimi mbetet pas. Siç kanë [paralajmëruar vazhdimisht SCiDEV dhe Rrjeti SafeJournalists](#), ritmi i shpejtë i reformave — i nxitur nga presioni i procesit të anëtarësimit në BE — rrezikon të kthehet në një proces formal dhe procedural, nëse nuk arrihen ndryshime strukturore më të thella. Vetë Komisioni Evropian e ka riformuluar qartë se “*nevojiten reforma të mëtejshme të rëndësishme sa i përket pavarësisë dhe pluralizmit të medias dhe lirisë së shprehjes*”, duke i përshkruar këto si “*një nga shtyllat kryesore të treguesve ndërmjetës për negociatat e GrupKapitullit 1.*”

Nëpërmjet angazhimit të saj të vazhdueshëm në dialogun e integritetit evropian, SCiDEV ka theksuar se progresi i qëndrueshëm në lirinë e medias dhe qeverisjen digjitale varet nga vullneti i vërtetë politik, kapacitetet institucionale dhe hartimi i politikave të bazuara në prova, të mbështetura nga pjesëmarrja dhe mbikëqyrja qytetare. Vlerësimi i Komisionit Evropian i tetorit 2025, në kuadër të Planit të Rritjes së BE-së për Ballkanin Perëndimor, thekson një paradoks të vazhdueshëm: ndërsa disiplina makroekonomike e Shqipërisë i ka siguruar financim nga BE-ja, performanca demokratike dhe ajo e lirisë së medias mbetet e dobët. Afatet shtesë që zgjasin deri në vitin 2026 përbëjnë një

provë thelbësore të gatishmërisë së vendit për të dorëzuar rezultate konkrete — që nga mekanizmat funksionalë për sigurinë e gazetarëve dhe transparenca e pronësisë së medias, deri te qeverisja gjithëpërfshirëse e Aktit të Shërbimeve Digjitale (DSA). Siç dëshmon puna e SCiDEV me institucionet kombëtare, reformat e qëndrueshme kërkojnë tejkalimin e formalizmit ligjor, duke kaluar drejt zbatimit efektiv institucional, llogaridhënies dhe ndërtimit të besimit publik. Lidhja e mbështetjes financiare me progres të matshëm ofron një mundësi reale për ta kthyer këtë moment në një hap të vërtetë përpara drejt forcimit të lirisë së shprehjes dhe qëndrueshmërisë demokratike.